

עַי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה

בְּלֶקֶת

וַיֵּרָא בְּלֶקֶת בֶּן צְפוּרָה אֶת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶמְרֵי.
וַיָּגֵר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעָם
(במדבר כ"ב, ב-ג)

בלבבי משכן אבנה

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולחוסף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

לאזנה לשיעור בקול הלשון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקישים: כוכבית [*]
סולמית [#] -<
[מספר שיעור] -<
סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות

לקבלת העלון השבועי
ברוא"ל יש לשלוח בקשה
לכתובת:

bilvavi231@gmail.com

לקבלת העלון השבועי
בפקס

יש לשלוח בקשה לפקס
המערכת: 03-5480529

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן לצור קשר
עם מערכת

'בלבבי משכן אבנה'

טלפון: 052.763.8588

פקס: 03-5480529

ת.ד. 34192 ירושלים 100134

bilvavi231@gmail.com

תוכן

ה	סוד התנגדות בלק לישראל
ה	שורש ה'בא ללוק' דמם של ישראל שבבלק
ו	בלק ש'בא להלקות' את ישראל
ז	הצטרפות בלק לבלעם
ח	שורש ה'בל' שב'בלק'
ט	שורש הבלבול דקלקול
ט	שורש ה'דבר והיפוכו' שמתגלה בבלק
יא	הפה דקלקול שמתגלה מכח בלק
יב	ה'קב' שב'בלק'
יד	צד הקלקול של פי ה'אתון' המתגלה מכח בלק
טז	ה'זדברת בם' המתגלה בפרשת בלק עצמה

סוד התנגדות בלק לישראל - בכדי להחזירם לתפיסת מצרים

בלק - "וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי ויגר מואב מפני העם" וגו' "הנה עם יצא ממצרים" וגו' (במדבר כא, ב ה) - בלק רואה את עם ישראל שיצא ממצרים והולך להיכנס לארץ ישראל והוא שוכר את בלעם שיקללם.

וכפשוטו כמו שאומרים חז"ל, בלק רואה את עם ישראל שהם נלחמים בסיחון ועוג ופורצים את גבולם, והוא חושש שמא הם יפרצו גם את גבולו, ולכן הוא קורא לבלעם לקלל את בני ישראל בכדי שבני ישראל לא יוכלו לפרוץ את גבולו¹.

ובעומק יותר, בלק לא בא רק למנוע שבני ישראל לא יעברו דרכו אלא הוא ניסה למנוע את זה מהשורש, כלומר, הוא לא רק מונע אותם שהם לא יתקדמו הלאה מהמקום שהם נמצאים עכשיו אל תוך גבולו, אלא הוא בא למנוע אותם מהשורש ע"י רצונו להחזירם למצרים - וזה דייקא מה שמונח ב"הנה עם יצא ממצרים" - שהוא בא להחזיר אותם למצרים.

ולאו דווקא כפשוטו, להחזיר אותם בפועל למצרים, אלא להחזיר אותם למדרגת מצרים, לתפיסת מצרים.

נתבונן ונראה כמה וכמה פנים שמתגלים בבלק שמונח בהם התפיסה הזו של החזרת בני ישראל למצרים.

שורש ה'בא ללוק' דמם של ישראל שבבלק - חזרה לתפיסת דם דקלוקל דמצרים

בחז"ל מבואר כמה וכמה לשונות מדוע בלק נקרא בלק, ללשון אחד אומרים חז"ל שבלק זה נוטריקון 'בא ללוק', שבלק בא ללוק את דמם של ישראל, - ולעניינא דידן, מונח כאן החזרה לתפיסת מצרים שהרי השורש ללוק דמם של ישראל היה אצל פרעה

¹ ובדקות, לכן דייקא בלק יוצא לגבולות ארצו לקראת בלעם כמו שנאמר בקרא "וישמע בלק כי בא בלעם ויצא לקראתו אל עיר מואב אשר על גבול ארנון אשר בקצה הגבול" (במדבר כב, לו) ע"מ לחזק ולתקף את מקום הגבול.

בפרשת בלק
מתגלה שמדרגת
כח הסיתום של
הדיבור של בלק
עצמו - הוא גופא
הופך להיות חלק
מפרשיות התורה.
חלק מדיבורי
התורה עצמם,
ובזה ה'ודברת בם'
הוא בבלק עצמו,
פתיחת פה דתיקון
בבחינת 'פתח פיך
ויאירו דבריך'
(ברכות כב, א), 'כי חיים
הם למוציאייהם
בפה' (עירובין נד, א).

ולהחזיר אותם לעמלק שבא להתנגד עליהם
בצאתם ממצרים

בלק ש'בא להלקות' את ישראל - להפוך את ה'נגוף למצרים' ל'נגוף לישראל'

ובלשון נוסף אומרים חז"ל שהוא נקרא בלק
מלשון בא-לק, שורש המילה מלקות והיינו
שהוא בא להלקות את בני ישראל - והאופן
שהוא בא להלקותם זה ע"י 'שבט פיו' של
בלעם.

ומצד כך, לעניינא דידן, מהו היחס של החזרת
בני ישראל למצרים שמונח כאן - הרי על
ההלקאות שהיו במצרים, העשר מכות שהם
על מצרים, אומרים חז"ל כידוע שזה היה
באופן של 'נגוף למצרים ורפוא לישראל',
ומצד כך, בלק שבא להלקות את בני ישראל
ע"י בלעם שכחו בפיו, זה מהשורש של הפה-
רע דפרעה שהיה במצרים, ובלק בא להפוך את
מה שהתגלה במצרים במכות 'נגוף למצרים
ורפוא לישראל', שכאן יתגלה להיפך, שיהיה
כאן נגוף לישראל שהם אלו שיקבלו מכות.

ובעומק, לכן הוא גם נקרא בלק משום שהוא
בא ללוק את דמם כפי שהוזכר לעיל, משם
שהמכה הראשונה שהיתה במצרים היתה מכת
דם, ומונח כאן שהוא בא להחזיר את העשר
מכות שהיו במצרים באופן של 'נגוף למצרים
ורפוא לישראל' שח"ו הם יהפכו ל'נגוף
לישראל' ובוזה א"כ מצטרפים ב' הלשונות
שהוזכרו מדברי חז"ל, שהוא נקרא בלק משום
שהוא בא ללוק את דמם של ישראל ומשום

במצרים שהיה רוחץ בדם תינוקות של ישראל,
כמו שאומרים חז"ל שכשהוא נצטרע הוא גזר
לשחוט תינוקות של ישראל ע"מ לרחוץ בדמם,
ומידה כנגד מידה, המכה הראשונה על מצרים
היתה מכת דם כנגד מה שפרעה היה רוחץ
בדמם של ישראל, והרי שבלק שבא ללוק את
דמם של ישראל, היינו שהוא בא להחזיר אותם
לתפיסת הדם שהתגלתה בפרעה שרוחץ בדם
תינוקות של בני ישראל.

ובהרחבה יותר, הרי קרוב ללשון הזו שאומרים
חז"ל על בלק, כך אומרים חז"ל בלשון אחר גם
על עמלק שהוא נקרא כן מלשון עם-לק שהוא
עם שבא ללקק את דמם של ישראל - ולכן
דייקא הוא נמשל לכלב (רש"י שמות יז, ח) שדרכו
ללקק כלשון חז"ל "ככלב המלקק מן הים", וגם
בעמלק נאמר "זכור את אשר עשה לך עמלק
בדרך בצאתם ממצרים" (דברים כה, יז) שהזמן
שהוא בא למלחמה על ישראל בכדי ללוק את
דמם של ישראל הוא בצאתם ממצרים.

ומצד כך, בלק בא להחזיר הן את השורש
שפרעה היה לק את דמם של ישראל ומתרחץ
בדמם, והן את כחו של עמלק שמיד לאחר
שהם יוצאים בדרך בצאתם ממצרים הוא
בא ללוק את דמם כהמשך לפרעה, ובלק בא
להמשיך את ההמשך הזה הלאה.

והרי בלשון"ק ק' וכ' מתחלפות משום
ששתיים הם אותיות החיך וכשמחליפים את
הק' של בלק בכ' עולה כלב בבחינת עמלק
שהוא כלב, וכפי שהוזכר שכלב דרכו ללקק,
ולכן הוא בא ללוק את דמם של ישראל, וכפי
שנתבאר שכזה הוא בא להחזיר אותם למצרים

קללה, שהוא בא לקלל את בני ישראל, שזה נעשה ע"י בלעם שכחו בפיו².

והרי ידועים עד מאד דברי חז"ל 'שלושה היו באותה עצה' שכשפרעה בא לגזור את השעבוד על בני ישראל במצרים, היו שלושה שהוא נתייעץ אתם, יתרו איוב ובלעם, וע"ז אומרים חז"ל יתרו שברח, זכה להתגייר, איוב ששתק נידון ביסורים, ובלעם הוא זה שהיה בעצה אחת עם פרעה.

וברור ופשוט לפי"ז - מה שבלק שוכר את בלעם אי"ז רק שבו הוא מצא אופן לקלל את ישראל ע"י מה שכחו בפיו אלא בעומק זה משום שהוא חיפש את מי שהיה באותו עצה לשעבד את בני ישראל ממצרים, וכפי שנתחדד לעיל שבלק לא בא רק למנוע מבני ישראל להיכנס אל תוך גבולו אלא לחדש תנועה הפוכה להחזיר את ה'הנה עם יצא ממצרים' למקום מוצאם, למצרים, ולכן הוא מחפש את מי שגרם לידי כך שהם ישתעבדו במצרים וישארו בגלות תחת מצרים.

וחידוד הדברים - הרי בלק דייקא שוכר את בלעם לקלל את בני ישראל ואינו יוצא למלחמה עם בני ישראל, ובוודאי, פשוטם של דברים הוא כמו שאומרים חז"ל שכיון שהוא ראה את המלחמה שישראל עשו עם סיחון ועוג, וגברה ידם של ישראל, הוא חשש שגם כאן תגבר ידם של ישראל ולכן הוא חיפש כח חדש, את בלעם שכחו בפיו - ובעומק, בכדי שע"כ הוא יעמוד 'זה לעומת זה' נגד משה

שהוא בא להלקות את ישראל - כי הוא בא להלקות את ישראל ע"י החזרת עשרת מכות ח"ו על ישראל, שתחילתם היא מכת דם.

ומהשורש הזה מתגלה כאשר בלעם בא לקלל את בני ישראל - 'ויהפוך ה' אלקיך את הקללה לברכה' (דברים כג, ו), כלומר - בלק מנסה ע"י בלעם להפוך את ה'רפוא לישראל' ל'נגוף לישראל', להפוך ברכה לקללה, ולכן כאשר הנס נעשה, זה היה באופן של 'ויהפוך ה' אלקיך את הקללה לברכה' - היפך הצד דקלקול שבלק בא להפוך את ה'רפוא לישראל' ל'נגוף לישראל', מאותו שורש מתגלה מצד התיקון 'ויהפוך ה' אלקיך את הקללה לברכה'.

וזה ברור - בלשון שאומרים כאן חז"ל 'נגוף למצרים ורפוא לישראל', לא מונח רק שלמצרים היה 'נגוף' ולישראל לא היו מכות, אלא דייקא 'רפוא לישראל', שעל כל מכה ומכה שירדה על מצרים, בני ישראל קיבלו אור של רפואה, כח שמרפא את ישראל, - וזה גופא השורש של 'ויהפוך ה' אלקיך את הקללה לברכה' שהקללה נתהפכה לברכה, שכמו שמהמכה של מצרים גופא, נעשה רפואה לישראל, כך מהקללה של בלעם - לא רק שנעשה העדר של קללה אלא נעשה מציאות של ברכה.

הצטרפות בלק לבלעם - לעורר את השורש של עצת בלעם לפרעה שעבוד ישראל במצרים

ובלשון נוספת אומרים חז"ל שבלק נקרא בלק מלשון בא-קל [בהיפוך האותיות] שורש המילה

² ו'כוחו בפיו' היינו שיש לו כח בפיו הן לברכה והן לקללה ובלק שוכר אותו בכדי לקלל את בני ישראל.

שבֵּלֶק בא להחזיר את בני ישראל לגלות מצרים - והרי כמו שידוע, ישנם בכללות ה' גלויות, שורש הגלויות זה גלות מצרים, ולאחר מכן, הגלויות שהיו לאחר כניסתם לארץ - בבל, מדי, יון ואדום, ולפי"ז, כשבֵּלֶק בא לעכב את בני ישראל שלא יעברו בגבולו, מלבד המהלך שהוזכר עד השתא שהוא בא להחזיר אותם למצרים, במהלך נוסף - הוא בא להכניס אותם לתפיסה של הגלות הבאה שהם צריכים להיכנס אליה שהיא גלות בבל.

כלומר, ישנם שתי צדדים איך לעכב את כניסת בני ישראל לארץ ישראל, צד אחד הוא להחזיר אותם לגלות שהם היו בה ויצאו ממנה שזה גלות מצרים, והצד השני הוא למשוך את תוקף הגלות שהם עתידים לגלות אליה מארץ ישראל - שהיא גלות בבל.

ומצד התפיסה הזו הוא רוצה לחבר את גלות בבל עם גלות מצרים בכדי שע"י כן לא יהא להם כלל יציאה מן הגלות.

כלומר - מלבד מה שהוא רוצה להמשיך את גלות בבל שהיא תתחיל כבר מעתה, הוא רוצה גם לצרף את גלות בבל לגלות מצרים.

ומהו האופן שבֵּלֶק בא לצרף אותם לגלות בבל? - הרי כמו שנתבאר⁴ בבל נקראת בבל משורש העבודה זרה של בבל שנקרא בל, ולעניינא דידן בלק שנקרא בלק הוא נוטריקון בל-קלקול, כלומר, מה שבשם שלו רמוז שם העבודה זרה של בבל - בל, זהו כחו של בלק שעל ידו הוא בא להכניס את בני ישראל לגלות בבל.

⁴ בשיעור על שורש 'בבל'.

רבינו שהוא 'דְּבָר אַחַד לְדוֹר'. אבל בעומק, כפי שנתבאר, הוא בא להחזיר את בני ישראל למצרים - ומלבד מה שנתבאר לעיל שהוא בא להחזיר אותם לפרעה שמשעבדם במצרים וכן לעמלק שבא לעכב אותם בדרך יציאתם ממצרים, בפנים הנוספות, בלק בא להצטרף למי שהיה מהיועצים של פרעה שהוא בלעם, ומה שהוא מצטרף לבלעם היינו לכח של בלעם שבא לעכב אותם מלצאת ממצרים.

וברור ופשוט - על פרעה אומרים רבותינו שהוא אותיות פה-רע, וביחס דידן בפרטות - בלק בא להשתמש בבלעם שכחו בפיו לקלל לצרף אותו לכח הפה-רע של פרעה שהיה במצרים, וזה מה שמונח בכח ה'בא-קל', שבֵּלֶק, במה שבֵּלֶק בא לקלל את בני ישראל ע"י בלעם³.

ומ"מ א"כ, אלו הם האופנים שבֵּלֶק רוצה להחזיר את עם ישראל למצרים המתגלים בשמו בלק, כפי שנתחדד.

שורש ה'בל' שב'בלק' - לצרף את ישראל לגלות 'בבל'

ובפנים נוספות - עד השתא הוזכר המהלך

³ ולעומת ה'פה רע' דפרעה שמשתמש בו בלק, מתגלה בבֵּלֶק גם צד דתיקון כמו שאומרת הגמ' (סוטה מז). לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ולומדים זאת מבלק שבזכות שהקריב מ"ב קרבנות זכה שיצאה ממנו רות, שהיא שורש דגאולת ישראל, ורות לקחה חלק הטוב שבערפה עמה (ליקוטי הש"ס מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו), וערפה היא צד דתיקון שכנגד הפרעה דקלקול מכח צד התיקון המסויים שהיה בקרבנות שהוא הקריב.

הבלבול הזה נעשה מהצירוף של בלק ובלעם, שגרם לתערובת של גויים בתוך בני ישראל.

כלומר - יש אופן של תערובת ע"י גרים שמצטרפים לכנסת ישראל באופן של 'ערב-זעיר' ובאופן של 'ערב-רב', ויש אופן של תערובת ע"י שבני ישראל יוצאים החוצה אל בנות מואב שגורם ל'מבלבל זרעו', לתערובת בזרעו, והאופן הנוסף הזה לקלקל את בני ישראל נעשה מכח צירופם של בלק ובלעם אהדדי כמו שנתבאר.

שורש ה'דבר והיפוכו' שמתגלה בבלק - בחינת סיתום דקלקול ובחינת פה דקלקול מלשון 'מבולקה'

אופן נוסף המבואר ברבותינו מתגלה בשם בלק⁶ שהוא מלשון 'בוקה ומבוקה ומבולקה' (נחום ב) ולשון זה מצינו בגמ' בחולין דף יט ובסנהדרין דף צ"ח 'חילק ובילק', ובפשטות מה שמבואר שם בגמ' שהם שמות של שני אנשים שהיו פשוטי עם ופחותים, אבל ברש"י בסנהדרין שם מבואר ש'בילק' זה מלשון 'מבולקה', ומפרש שם רש"י ש'חילק ובילק' זה לשון חורבה להרחיב דבר, אלא ש'חילק' זה באופן שלוקחים את הדבר ומחלקים אותו לחלקים ו'בילק' עניינו בדבר שהיה סתום קודם לכן, ויוצרים נקב בדבר ועי"כ נהיה בו פתח.

ונתבונן להבין לפי"ז בעומק - הרי כידוע

שורש הבלבול דקלקול שמכח הצטרפות בלק ובלעם

וביתר עומק, בכללות כשדנים על בלק יש כמה יחסויות איך לדון את עניינו של בלק בהתנגדותו על ישראל, יש את היחס של בלק לעצמו⁵ שמתנגד לישראל, ויש את היחס של בלק ובלעם שהם מצטרפים ומתחברים יחד אהדדי להתנגד לישראל, - עד השתא הוזכרו ארבע יחסויות המתגלות בבלק עצמו שמונחות בשמו - בלק, אבל כמו שמבואר בדברי חז"ל ישנו יחס חמישי לשם בלק מכח מה שהוא מצטרף לבלעם, שזה מה שמתגלה בשתי האותיות הראשונות של שם בלעם ובלק שע"י התחברותם יחד, זה עולה בלב, כי כח הבלבול דקלקול מתגלה מהצירוף של בלק ובלעם אהדדי, וע"ז אומרים חז"ל שמכנגד הקב"ה בלב את עצתם ואומרים ע"ז רבותינו להדיא שהאותיות של בלק ובלעם יחד עולה בלב עמק, כי הקב"ה בלב את עומק עצתם ומחשבתם להרע לבני ישראל.

ומ"מ א"כ, כשמתגלה ה'בלבל' מצד הקלקול במה שבלק ובלעם הצטרפו יחד ב'בלבל', הם מגלים בזה את כח הבלבול בבני ישראל, וזה עוד עומק נוסף בהתנגדות שלהם לישראל, - והעומק הגמור של כח הבלבול זה מה שמתגלה לבסוף בעצת בלעם על בני ישראל במעשה דשיטים לזנות את בנות מואב, שהרי ההגדרה של מי שבא על בת אל-נכר היא 'מבלבל זרעו' כיון שהוא מערב את זרעו במי שלא לו, ושורש

⁶ לא בצירוף אל בלעם אלא בבלק כשלעצמו.

⁵ ובפרטות יש את היחס של בלק בן צפור.

ובעומק יותר, הרי כלשון חז"ל כידוע בעובר במעיי אמו - "אוכל ממה שאמו אוכלת, שותה ממה שאמו שותה וכו' וכשהוא יוצא לאויר העולם נסתם הפתוח [מקום הטבור שדרכו הוא אכל] ונפתח הסתום" - שזה הפה, ונתבונן להבין מה שמונח כאן בעומק דברי חז"ל - שתפיסת הפה של האדם מצד שורש יצירתו מעיקרא היא תפיסה של פה סתום, - כפשוטו יש בפה דיבור ויש בפה שתיקה בבחינת 'נאלמתי דומיה החשית' וגו' ומצד כך, גם מה שאומרים חז"ל (חולין פט, א) 'מה אומנותו של אדם בעולם הזה ישים עצמו כאילם' היינו שזה אומנותו של האדם שהוא צריך להתרגל אליה להיות אילם⁸ וזוהי עבודתו של האדם - לקנות אילמות.

אבל בעומק, זה חזרה למצב הראשוני שהאדם נמצא בו במעיי אמו באופן של פה סתום תחילת יצירתו מעיקרא, אלא שעל גבי כך התחדש שלב שני שכשהוא יוצא לאויר העולם נפתח הפה הסתום - וכמו שכל עובר הוא בבחינת 'פטר רחם' שהוא פותח את הרחם של האם ויוצא, כך גם נפתח הפתח - הפה של הולד עצמו כשהוא יוצא, והרי שצורת יצירתו של אדם בשורשו הוא באופן שפיו סתום, ורק שכשהוא יוצא לאויר העולם מתחדש תפיסה של 'נפתח הסתום' שיש בו את האופן שהוא יכול לדבר.

ולעניינא דידן - הרי כשבני ישראל היו

עד מאד, מבואר בראשונים שבלשון הקודש ישנם שורשים שמשמשים במשמעות של דבר והיפוכו, ולפי"ז ביחס לסוגיא דידן - בלק, בילק משמש מחד, מלשון של פתיחת פתח ומאידיך זה משמש בלשון של סתימת פתח.

ומצד כך, גם בבלק מתגלים שני האופנים הללו, מחד בלק זה מלשון סתימת פתח שהרי כפשוטו כח התנגדותו של בלק לישראל היה משום שראה שישראל פרצו את גבולותיהם של סיחון ועוג והוא פחד שהם יפרצו גם את גבולו⁷, והרי שבלק רוצה להעמיד את סתימת הגבולות בכדי שלא יהא בהם פתח ופירצה, אבל מאידך הוא נקרא בלק כי הוא רצה להעמיד את סתימת הפתח זה לעומת זה, כנגד מי שבא לבלק את גבולותיו לפתוח את הפתח.

אבל ביתר עומק, הרי כמו שהוזכר בראשית הדברים, בלק אומר "הנה עם יצא ממצרים" משום שבלק רצה להחזיר את בני ישראל למצרים, ולעניינא דידן מה האופן שהוא רוצה להחזיר את בני ישראל למצרים - הרי כמו שאומרים חז"ל שמעולם לא היה עבד שיצא ממצרים והרי שמצרים הוא מקום סתום וסגור. כשבני ישראל יוצאים ממצרים נפתח הפתח, ומצד כך במה שבלק בא להחזיר את בני ישראל למצרים מונח שהוא רוצה לסתום בחזרה את הפתח שנפתח בשעה שהם יצאו ממצרים ועל שם כן הוא נקרא בלק משום שהוא בא ליצור את הסיתום של אותו פתח.

⁸ וכמובן לא בדברי תורה כמו שאומרת שם הגמ' "יכול בד"ת, ת"ל צדק תדברון", אבל זולת הדברי תורה, האדם צריך להתרגל להיות אילם.

⁷ שלכן הוא יצא לקראת בלעם למקום הגבול כפי שנתבאר לעיל.

זה שורש המחלוקת דקורח, ולשון 'בילק' זה בלק כמו שנתבאר, כלומר היו שנים שהתנגדו למשה רבינו ולכנסת ישראל, היה את ה'חילק' שזה המחלוקת של קורח והיה את ה'בילק' שזה ההתנגדות של בלק.

וכנגד ה'חילק', המחלוקת של קורח, התחדש פה דקלקול חדש במה שהאדמה פתחה את פיה ובלעה את קורח, וכנגד ה'בילק' שבבלק, ג"כ התחדש פה דקלקול חדש, במה שבלק מצטרף לבלעם שהתחדש אצלו פה דקלקול חדש אצל אתונו - ושורש הדבר הוא במה שבלעם בא על אתונו שזה שורש מה שחידש פה לאתון⁹ - אבל הרי לא התחדש פה לאתון אצל בלעם כשלעצמו מכח מה שהוא בא על אתונו אלא דייקא כשבלעם בא לקלל את בני ישראל בשליחות בלק, אז נתחדש לאתון הפה, והיינו שבעומק, מה שהתחדש לאתון פה זה מכח שבלעם הולך לבלק שזה מלשון 'בילק' פתיחת פתח, וזה מה שגרם את החידוש של פה האתון, והרי שהפה הזה שביסודו הוא סתום והוא הופך להיות פתוח מצד הקלקול, הוא מתגלה דייקא מכחו של בלק כמו שנתבאר.

וזה א"כ 'חילק' ו'בילק', שמחדשים שני אופנים של פה דקלקול בעולם.

וכמו שהוזכר וחודד, מהכח הזה, בלק בא להצטרף לתפיסת גלות מצרים להעמיד את בני ישראל במקום שאין להם מציאות של פה אלא הם כעובר במעי אמו שפיו סתום.

וזה עומק התפיסה של הדבר והיפוכו שמונח

במצרים, הם היו שם בבחינה של עובר במעי אמו כמו שדורשים חז"ל מלשון הפסוק (דברים ד, לד) "לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי" שבני ישראל במצרים היו כעובר במעי אמו, וכיון שעובר במעי אמו הפה שלו סתום, הרי שזו היתה הבחינה שהתגלתה בבני ישראל.

וכמו שמוכן מאליו, זה עומק מה שמשה רבינו נעשה בעל מום בפיו במצרים - כבד פה וכבד לשון וערל שפתיים, שזה מום שהוא מעין פה סתום כיון שע"כ קשה עליו הדיבור, וזה בשורש עומק גלות מצרים, הפה סתום שהתגלה בפרעה - פה-רע, שהוא סתום מה'פה-טוב' מכח ה'פה-רע'.

זוהי התפיסה של גלות מצרים, תפיסה של פה סתום, ולפי"ז היציאה ממצרים היא בבחינת 'נפתח הסתום', פתיחה של הפה ולכן מתגלה ביציאת מצרים מצות סיפור יציאת מצרים - "למען תספר באזני בנך וכן בנך", אז כפשוטו, היה לבני ישראל פה ורק שהתחדש להם מצות סיפור יציאת מצרים, אבל בעומק, קודם לכן לא היה להם פה וביציאת מצרים נברא להם פה חדש. כלומר - כמו שמצינו בבליעת קורח שהתחדש פה חדש - פה לאדמה, כך גם כאן ביציאת מצרים התחדש לבני ישראל פה חדש.

הפה דקלקול שמתגלה מכח בלק - פי האתון והפה דקלקול שמתגלה מכח קרח - פי הארץ

ולפי"ז נתבונן להבין עמוק מאד - הרי לשון הגמ' בסנהדרין ובחולין שהוזכר שיש 'חילק' ויש 'בילק', ולעניינא דידן - הלשון 'חילק'

⁹ [עיין בשיעור על שורש אתון].

מצד הקדושה זה ר"ת קדושה וברכה מיסוד דברי חז"ל על הפסוק (בראשית לב, כג) "ויעבור את מעבר יבֶק" ש'יבֶק' זה ר"ת יחוד ברכה קדושה. וכנגד הקב מצד התיקון עומד קב חרובין [כמו שמיוסד בדברי רבותינו ונתבארו אצלם בהרחבה גדולה] ולפי"ז בבלק שמתגלה מצד הקלקול 'בא-קל' [היפך ה'לק'] שהוא בא לקלל, היינו שהיפך הקדושה והברכה זה הופך אצל בלק למציאות של קללה.

ולשון קב מצינו בדברי חז"ל הידועים "אדם רוצה בקב שלו" וכפשוטו כמו שאומרת הגמ' בפרק המפקיד (דף לח, א), זה קאי על היבול העולה מעבודת הקרקע של האדם שבגלל שהאדם עמל בו, לכן כשהשדה מצמיחה את פירותיה "אדם רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו" [ולכן מבואר שם הדין שכשהוא מפקיד את פירותיו אצל חבירו הוא מעדיף שחבירו לא ימכור את פירותיו ויביא לו את דמיהם אף אם פירותיו מתחסרים ויהיו לו פחות פירות].

אבל בעומק, הרי לשון הפסוק כידוע "כל עמל אדם לפיהו", ומצד כך, כיון שהסיבה שאדם רוצה בקב שלו זה מכח שהוא עמל בו, א"כ עיקר ה'אדם רוצה בקב שלו' מתגלה בדיבורו של האדם ששם - כלשון הפסוק שהוזכר - הוא עיקר העמל של האדם. ונתבונן להבין - הרי לכאור' בדיבורו של האדם אין עמל, כיסוד החובת הלבכות הידוע שהאבר הקל שישנו באדם זהו הלשון, וא"כ למה נאמר בקרא 'כל עמל האדם לפיהו? ובעומק, זה מבואר לפי יסוד הדברים שנתבאר לעיל בתפיסת הפה,

בבלק - מחד הוא בא לסתום פה דישראל ולהחזיר אותו למדרגת עובר במעי אמו, ומאידך הוא בא לפתוח פה דקלקול שזה פי האתון.

ובדקות, כיון שבגלות מצרים, מצרים היתה סתומה וחתומה ויציאת מצרים היא כמו פטר רחם, לכן נצטוינו במצות "קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל", ומה שכפשוטו קידוש הבכורות הוא מכח "כי לי כל בכור ביום הכותי כל בכור בארץ מצרים הקדשתי לי כל בכור' (במדבר ג, יג), בעומק כיון שעצם יציאת מצרים היא בבחינת 'פטר רחם' לכן הבכור שהוא פוטר את הרחם מתקדש ביציאת מצרים.

ומ"מ א"כ, בלק בא לסתום את הפה שהתחדש לבני ישראל שיצאו ממצרים שבזה הוא רוצה להחזיר אותם למדרגת פה סתום בגלות מצרים, ובלק בא לפתוח פה דקלקול כמה שהאתון פותחת את פיה ע"י מעשה דקלקול.

והרי שמצד מהלכי הקלקול מתגלים שתי פיות, מה שהאדמה פותחת את פיה ומה שהאתון פותחת את פיה.

ה'קב' שב'בלק' - התנגדותו של בלק ל'אדם רוצה בקב שלו' המתגלה מצד התיקון בעמל התורה

ואופן נוסף המתגלה בשם בלק, הוא באותיות ק' וב' שנמצאים בשמו, והרי כמו שידוע קב

הפה. אבל כשבני ישראל יוצאים ממצרים ומקבלים את התורה - שם נפתח עיקר כח הדיבור אצל בני ישראל בעשרת הדיברות, והגילוי של זה הוא אצל משה שנקרא 'דָּבָר אחד לדור', וכמו שבני ישראל אומרים שם ל'משה (שם כ, טז) "דבר אתה עמנו ונשמעה".

ולכן גם קטן היודע לדבר אביו מלמדו 'תורה ציוה לנו משה' כיון שמכח כך הוא פותח את פיו, - וכמו שאצל משה מתגלה שבתחילה במצרים היה פיו סתום במה שהוא היה כבד פה וכו' - אם כי לא סתום לגמרי - וכשבני ישראל יוצאים ממצרים ומקבלים את התורה, הפה של משה נפתח במתן תורה והוא מתרפא מסתימת פיו, כך מתגלה אצל כל קטן וקטן שכשהוא עובר במעיי אמו פיו סתום מעין מה שהיה ביציאת מצרים, - ולאחר מכן יש לו בחינה של מתן תורה במה שאביו מלמדו 'תורה ציוה לנו משה', וזה פתיחת הפה שלו.

ומכנגד, עומד בלק מצד הקלקול שבא להקריב מ"ב קרבנות בשביל לעכב את המ"ב¹⁰ של בני ישראל שמתגלה במצות תלמוד תורה 'ודברת בם - ולא בדברים בטלים'.

וא"כ, כפי שנתבאר, מה ש"כל עמל אדם לפיהו" זה משום שהפה ביסודו הוא סתום ולכן יש עמל בפתיחה של דבר שביסודו הוא סתום, - והעמל הזה שבתחילת פתיחת הפה צריך להיות דייקא בדברי תורה.

וא"כ תפיסת הפה, זה השורש העמוק שמתגלה

שכיון שביסוד הפה מתחילתו הפה היה סתום בשעה שהאדם היה עובר במעיי אמו - לכן גם כשהוא נולד ו'נפתח הסתום' שמתחדש לאדם פה עדיין יש בפתיחה הזו של הפה עמל, כיון שביסודו, הפה סתום.

והרי מבואר בגמ' בסוכה (מב, א) קטן היודע לדבר אביו מלמדו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, תורה ציוה לנו משה וגו', שתחילת הדיבור של האדם צריך להיות בדברי תורה, כלומר - מתחילתו כשהוא עובר במעיי אמו, פיו היה סתום, וכשהוא נולד, מתחילה אצלו פתיחת הפה במה שהתינוק בוכה עוד לפני דיבורו, וההרחבה של פתיחת הפה היא כשהוא מתחיל לדבר, וע"ז נאמר הדין שבתחילת הדיבור אביו פותח לו את הפה דייקא בדברי תורה.

ונתבונן לפי"ז להבין ברור - כמו שכל תינוק כשנפתח פיו לאחר לידתו הוא אינו מדבר אלא רק בוכה, כמו"כ במדרגת עובר במעיי אמו כשהתגלה אצל הכנסת ישראל במצרים, גם תחילת פתיחת הפה לא היה פה שמדבר אלא בוכה שזה מה שמתגלה בתחילה בלידתו של משה (שמות ב, ו) - "והנה נער בוכה" וכן נאמר שם אצל בני ישראל (שם שם כג) - "ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה", אבל זה רק ניצוץ של התחלת פתיחת פה באופן של פה שמשמיע קול, אבל הפה עדיין אינו פתוח ביחס ל'ה' מוצאות הפה' המתגלות בדיבור, וכשאינן דיבור חסר את עיקר מה שיוצא מהפה - 'מוצאות' הפה, והרי שחסר עיקר פתיחת

¹⁰ שיתבאר לקמן בשורש 'בם'.

והרי שבעומק בלק מתנגד ליציאת מצרים עצמה, ולדרך שלאחר היציאה - שכמו שנתבאר הוא מצטרף גם להתנגדותו של עמלק שהיתה אז, אבל יתר על כן, הוא בא להתנגד למתן תורה ששם מתגלה עיקר כח הדיבור.

והרי תכלית יציאת מצרים היא קבלת התורה כמו שנאמר בקרא (שמות ג, יב) "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה". וא"כ כיון שבלק בא להחזיר אותם למצרים היינו שבא להחזיר אותם מכל כח החמישים יום שהיו מיציאת מצרים ועד למתן תורה, - זהו א"כ הכח שמגלה בלק בכדי להחזיר את בני ישראל בחזרה למהלכי הקלקול.

צד הקלקול של פי ה'אתון' המתגלה מנח בלק שמתנגד ל'אות-נ' - אותיות הפה שהתגלו ביום החמישים

ומצד כך כמו שהוזכר לעיל¹², מה שהפה שנפתח מצד הקלקול הוא באתון, אותיות אות-נ' היינו שזה פה שעומד כנגד אותיות הפה שהתגלו ביום החמישים.

ולכן הוא מצרף אליו את בלעם שעיקר כחו בפיו, ומדרגת הפה הזו נופלת למדרגת פי האתון, אות נ' כיון שבלק בא להפיל את כח הדיבור של ה' מוצאות הפה שהתגלו ביום החמישים, - ובלק מתנגד לזה והוא רוצה

כשבני ישראל יוצאים ממצרים ומגיעים להר סיני שזה כח פתיחת הפה של 'ודברת במ' שהיה במתן תורה, ומכנגד בא בלק בכדי לעכב את כל מהלכי פתיחת הפה הללו. ולכן הוא מקריב מ"ב קרבנות בכדי לסתום את אותו פה. וכפי שנתבאר לעיל, הוא מתנגד לבחינת ה'מבולקה' הזו של פתיחת פה מצד התיקון ובא לסתור חס ושלום את הדיבור של פה שמתגלה במדרגתו של משה - תורה ציוה לנו משה, והוא רוצה ליצור פתיחת פה מצב הקלקול בפי האתון¹¹.

וכשהאדם זוכה שמתקיים בו 'כל עמל האדם לפיהו' ועיקר עמלו הוא בדברי תורה, אזי מתגלה דייקא בפה שלו ה'אדם רוצה בקב שלו' בדברי תורה שהוא מדבר, שכיון ש'כל עמל האדם לפיהו' זה קאי על הדברי תורה של האדם - א"כ זהו ה'אדם רוצה בקב שלו' מצד התיקון.

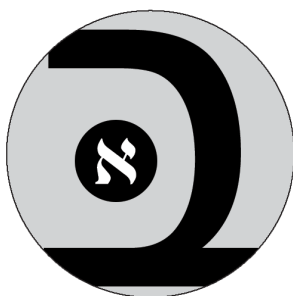
ולעומת כך בלק, קב-לי שמתגלה בו ה'קב' מצד הקלקול, הוא מתנגד ל'אדם רוצה בקב שלו' - אבל זה לא שהוא מתנגד ל'אדם רוצה בקב שלו' מתשעה קבין של חברו' כפשוטו שזה קאי על מה שהאדם זורע בקרקע וזה צומח עבורו, אלא עיקר התנגדותו היא ל'קב' של 'כל עמל האדם לפיהו' ששם עיקר מדרגת ה'קב' - ר"ת קדושה וברכה שמתגלה בעיקר במקום הפה, ולחלק הזה בעומק, בא בלק להתנגד.

¹¹ וכמו שנתבאר לעיל שזהו ה'חילוק ובילק' - פתיחה של פי הארץ בקורח ופי האתון בבלק.

¹² בשורש אתון.

שזה בחינת ה'קב' מצד התיקון קדושה וברכה של 'כל עמל האדם לפיהו' - אז חוזר ונתקן כח הדיבור שגנוז בקומתן של ישראל שעיקר עסקם הוא 'ודברת במ' - ולא בדברים בטלים' ועי"כ הם מכניעים את בלק שהעמיד מכנגד את המ"ב קרבנות.

זהו התוקף של בני ישראל שמתגלה, ו'פרשת בלק' הופכת להיות דברי תורה, בפרשת בלק מתגלה שמדרגת כח הסיתום של הדיבור של בלק עצמו - הוא גופא הופך להיות חלק מפרשיות התורה. חלק מדיבורי התורה עצמם, ובזה ה'ודברת במ' הוא בבלק עצמו, פתיחת פה דתיקון בבחינת 'פתח פיך ויאירו דבריך' (ברכות כב, א), 'כי חיים הם למוציאיהם בפה' (עירובין נד, א).

להחזיר את קומתם של ישראל לקודם מתן תורה ולקודם יציאת מצרים, למציאות שהיתה שם של 'עובר במעי אמו' שהפה היה סתום.

ולכח הזה הוא מצרף אליו את ה'זה לעומת זה' של משה שזה בלעם שכחו בפיו ובזה הוא בא להתנגד לכח הדיבור במשה שנתרפא במתן תורה בכדי להחזיר אותו להיות בעל-מום בדיבורו שהוא יהפוך בחזרה לכבד פה וכבד לשון וערל שפתיים שאינו יכול לדבר כראוי שזה בחינת סיתום הפה.

זה כוחו של בלק שבא לעכב את קומתם של ישראל מלהגיע לגבולו ע"י מה שהוא בא לעקור את ישראל משורשם ולהחזירם למהלכי הקלקול דמעיקרא - וזה מונח בלשון חז"ל שבלק בא לקעקע ביצתן של ישראל, כלומר לעוקרם משורשם, - הוא לא מעוניין רק בכך שעם ישראל לא יעברו בגבולו אלא הוא בא לבטל כללית את כל שורש קומתם של ישראל.

ה'ודברת במ' המתגלה בפרשת בלק עצמה - היפך כח הסיתום של הידובר של בלק עצמו

אבל כשהתקיים 'ויהפוך ה' אלקיך את הקללה לברכה" (דברים כד, ו) מלבד כפשוטו שהקללה נהפכה לברכה, בעומק מונח בזה שכח פתיחת הפה הופכת להיות פתיחת פה דתיקון במקום פתיחת פה דקלקול. כלומר, קללה היא בבחינת ה'פה-רע' דפרעה וברכה היא בבחינת הפה דתיקון, וכשהפך הקב"ה את הקללה לברכה

קול הלשון

073.295.1245 ♦ 605-313-6660 2»4»12

1

בלבבי משכן אבנה
חלק א-ט

2

ארבעת היסודות

3

סדרת "דע את"

4

התבודדות

5

תפילה

6

ספרי קודש

7

דרשות

8

פרשת השבוע

9

מועדי השנה

10 « תורה, גמרא ושולחן ערוך
11 « אנציקלופדיית בלבבי משכן אבנה
12 « אוצר אותיות
13 « ליקוט צורת אדם ועבודתו